

Пенсії та допомоги для осіб, які працювали в Україні

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Зміст

Які відомості Ви знайдете в цій брошурі	3
Який орган призначає Вам пенсію або допомогу, якщо Ви працювали в Польщі і в Україні.	3
На яких принципах Управління соціального страхування (ZUS) виплатить Вам пенсію, якщо Ви працювали в Польщі і в Україні	3
Як нараховується допомога у зв'язку з непрацездатністю, якщо Ви працювали в Польщі і в Україні	7
Як нараховується допомога у зв'язку з втратою годувальника (сімейна рента), якщо Ваш близький родич працював у Польщі і в Україні.	11
Коли Ви можете отримати пенсію у разі нещасного випадку на роботі або професійного захворювання	13
Коли Ви маєте право на отримання допомоги на поховання.	14
Куди звернутися із заявою про отримання допомоги і як її правильно оформити	14
Як ZUS буде виплачувати Вам пенсію або допомогу, якщо Ви живете в Україні	19
Чи Ви застраховані на випадок хвороби в Польщі, якщо проживаєте в Україні.	20
Чи потрібно розривати трудовий договір в Україні для отримання пенсії або допомоги від Управління соціального страхування (ZUS).	20
Чи ZUS призупинить або зменшить розмір Ваших виплат, якщо Ви працюєте в Україні	21
Яку інформацію Ви повинні надавати Управлінню соціального страхування (ZUS), якщо Ви живете в Україні	22
Де Ви можете отримати додаткову інформацію	23
Правова підстава	24

Ви працювали в Польщі і в Україні і хочете звертатися за призначенням пенсії або допомоги? Дізнайтеся, які вигоди виникають для Вас з Угоди між Україною та Республікою Польща про соціальне забезпечення [1]. Ця угода набрала чинності 1 січня 2014 року.

Які відомості Ви знайдете в цій брошурі

В брошурі Ви знайдете інформацію про принципи призначення пенсії та допомоги особам, які працювали в Польщі і в Україні.

Який орган призначає Вам пенсію або допомогу, якщо Ви працювали в Польщі і в Україні

Якщо Ви працювали в Польщі і в Україні, Ви можете отримувати 2 пенсії або допомоги – від Управління соціального страхування (ZUS) і від установ соціального страхування України. Однак, необхідно виконати умови для нарахування Вам пенсії або допомоги на території кожної з цих держав.

ВАЖЛИВО!

Управління соціального страхування (ZUS) виплатить Вам пенсію або допомогу за періоди страхування в Польщі. А українська установа виплатить Вам допомогу за періоди роботи в Україні.

На яких принципах Управління соціального страхування (ZUS) виплатить Вам пенсію, якщо Ви працювали в Польщі і в Україні

Умови, які потрібно виконати, щоб отримати пенсію, залежать від того, чи Ви народилися до 1949 року, чи після 1948 року.

Як Управління соціального страхування призначить Вам пенсію, якщо Ви народилися до 1949 року

Якщо Ви народилися до 1949 року, то на даний момент Ви вже є особою пенсійного віку, який у Польщі становить для жінок 60 років, а для чоловіків – 65 років. Управління соціального страхування (ZUS) призначить Вам пенсію, якщо Ви доведете необхідний страховий стаж.

Необхідний для отримання пенсії страховий стаж (періоди сплати внесків та періоди їх несплати) становить:

- 20 років для жінок,
- 25 років для чоловіків.

Якщо Ви не можете документально підтвердити такий тривалий стаж, то Ви можете отримати пенсію, якщо Ваш стаж складає принаймні:

- 15 років для жінок,
- 20 років для чоловіків.

Однак, якщо Ваша пенсія буде складати суму нижчу від розміру мінімальної пенсії, то в цій ситуації Управління соціального страхування (ZUS) не підвищуватиме її до розміру мінімальної пенсії.

Чи Управління соціального страхування додасть Вам до страхового стажу в Польщі періоди страхування в Україні

Якщо Ваш страховий стаж в Польщі закороткий для нарахування пенсії, то до польських страхових періодів будуть додані періоди страхування в Україні.

Якщо після сумування польських і українських страхових періодів Ваш страховий стаж, як і раніше, буде надто коротким для отримання пенсії на території Польщі, будуть додані також періоди страхування в інших країнах, в яких Ви працювали. Управління соціального страхування (ZUS) може додати страхові періоди з країн, з якими Польща і Україна уклали угоду про соціальне забезпечення. Це:

■ Болгарія,	■ Латвія,
■ Чехія,	■ Іспанія,
■ Естонія,	■ Португалія,
■ Литва,	■ Словаччина.

ВАЖЛИВО!

Існує можливість додавання іноземних періодів страхування, за умови, що вони збігаються з польськими періодами страхування.

Приклад

Ян народився в 1948 році. Працював 17 років в Польщі, але вже понад 10 років живе і працює в Україні. Як чоловік, народжений до 1949 року йому необхідно мати не менше 25 років страхового стажу, щоб отримати пенсію від Управління соціального страхування (ZUS). Термін страхування в Польщі занадто короткий. Тому до польського страхового стажу Яна буде додано 10 років його роботи в Україні. Таким чином, Ян отримує пенсію від Управління соціального страхування (ZUS).

Угода між Україною та
Республікою Польща про
соціальне забезпечення набула
чинності 1 січня 2014 року.

ВАЖЛИВО!

Якщо Вашого страхового стажу в Польщі достатньо для нарахування пенсії від Управління соціального страхування (ZUS), то немає необхідності у додаванні Ваших закордонних періодів роботи.

Приклад

Анна народилася в 1948 році. Працювала 23 роки в Польщі і 15 років в Україні. Як жінка, народжена до 1949 року, вона повинна мати не менше 20 років страхового стажу, щоб отримати пенсію від Управління соціального страхування (ZUS).

Період страхування Анни в Польщі є достатнім для нарахування її пенсії на території Польщі. Тому немає необхідності у додаванні її періодів роботи за кордоном для отримання пенсії від Управління соціального страхування (ZUS).

Чи періоди страхування в Україні впливають на розмір пенсії

Якщо Ваш польський страховий стаж занадто короткий для нарахування вам пенсії і Управлінню соціального страхування (ZUS) довелося додати періоди страхування в Україні, то вони також будуть враховані під час розрахунку розміру польської пенсії. Пенсія обчислюється в пропорції – як співвідношення польських періодів страхування до суми польських і зарубіжних періодів страхування. Управління соціального страхування (ZUS) буде виплачувати пенсію тільки за страховий стаж в Польщі. За роботу в Україні можна отримати пенсію від страхової установи України.

Приклад

Григорій народився в 1948 році. Працював 15 років у Польщі та 20 років в Україні. Як чоловік, що народився до 1949 року, він повинен мати мінімум 25 років страхового стажу, щоб отримати

пенсію від Управління соціального страхування (ZUS). Період страхування Григорія в Польщі занадто короткий для нарахування пенсії. Тому до польського страхового стажу буде додано 20 років роботи в Україні. Обчислимо пенсію в пропорції польських періодів страхування (15 років) до суми польських та українських періодів страхування (35 років), тобто 15/35. Григорій матиме право від Управління соціального страхування (ZUS) на розраховану таким чином пропорційну пенсію. За роботу в Україні пенсію виплачуватиме українська установа соціального забезпечення.

ВАЖЛИВО!

Для розрахунку пенсії враховуватимуться тільки Ваші прибутки за роботу в Польщі.

Як буде нараховуватися пенсія, якщо Ви народилися після 1948 року

Якщо Ви народилися після 1948 року, Управління соціального страхування (ZUS) нарахує Вам пенсію в разі виконання наступних умов:

- Ви досягли загального пенсійного віку, який в Польщі становить:
 - 60 років для жінок,
 - 65 років для чоловіків,
- ви маєте сплачені в Польщі внески по соціальному страхуванню або пенсійному страхуванню і страхуванню по інвалідності принаймні за 1 день, наприклад, як працівник, повірений, або як особа, яка вела несільськогосподарську діяльність.

Чи будуть враховуватися до пенсії періоди страхування в Україні

Тривалість страхового стажу не має значення для встановлення пенсії в загальному пенсійному віці для осіб, які народилися після 1948 року. Тому немає необхідності в додаванні Ваших закордонних періодів роботи при наданні польської пенсії.

Як розраховується розмір пенсії

Для обчислення розміру Вашої пенсії від Управління соціального страхування (ZUS) додаватимуться:

- валоризовані внески на пенсійне страхування, які зберігаються на Вашому індивідуальному рахунку в ZUS,
- валоризований початковий капітал (встановлений за періоди страхування до 1 січня 1999 року),
- валоризовані кошти, що зберігаються на Вашому субрахунку в Управлінні соціального страхування (ZUS) (у тому числі перенесені внески з Відкритого Пенсійного Фонду/Otwarty Fundusz Emerytalny).

Потім отримана сума буде розділена на середню тривалість життя. Детальніше про це Ви дізнаєтеся з брошури Нова пенсія з Фонду соціального страхування. Ви можете знайти її у відділеннях Управління соціального страхування (ZUS) і на сайті www.zus.pl на вкладці [База знань] > [Бібліотека Управління соціального страхування] > [Брошури] > [Допомоги].

Пенсія буде нарахована з місяця, в якому Ви звернетесь із заявою, однак не раніше дня, коли Ви досягнете загального пенсійного віку (для жінок – 60 років, для чоловіків – 65 років).

Як нараховуватиметься пенсія, якщо Ви працювали в особливих умовах в Польщі і в Україні

Якщо Ви народилися після 1948 року, але до 1969 року, Ви можете вийти на пенсію не досягнувши загального пенсійного віку, тобто 60 років для жінок і 65 років для чоловіків. А втім, Ви повинні підпадати під додаткові умови загального страхового стажу, включаючи стаж в особливих умовах чи в особливій якості (наприклад, як вчитель, шахтар, моряк).

Якщо Ваш польський страховий стаж занадто короткий, щоб Управління соціального страхування (ZUS) змогло нарахувати Вам пенсію, то будуть додані ваші періоди роботи в Україні. Українські страхові періоди Управління соціального страхування (ZUS) може додати до Вашого:

- загального страхового стажу,
- стажу роботи в особливих умовах чи в особливій якості.

ВАЖЛИВО!

Ваші закордонні періоди роботи в особливих умовах чи в особливій якості будуть враховані за умови, якщо таку ж роботу Ви виконували і в Польщі.

Як нараховується допомога у зв'язку з непрацездатністю, якщо Ви працювали в Польщі і в Україні

Управління соціального страхування (ZUS) нарахує Вам допомогу у зв'язку з непрацездатністю з ZUS, якщо Ви виконаєте всі наступні умови:

- 1) Ви будете визнані непрацездатним/непрацездатною (висновок про Вашу непрацездатність повинен видати відповідний лікар ZUS);

- 2) у Вас є необхідний страховий стаж, тривалість якого залежить від віку, в якому виникла Ваша непрацездатність:
- 1 рік стажу – якщо непрацездатність настала до 20-го року життя,
 - 3 роки – якщо Вам тоді було від 22 до 25 років,
 - 4 роки – якщо Вам тоді було від 25 до 30 років,
 - 5 років – якщо Вам тоді було більше 30 років, причому цей період повинен припадати протягом останніх 10 років:
 - до дня, коли Ви звернулися із заявою про виплату допомоги, пенсії, або
 - до дня, коли виникла Ваша непрацездатність;
- 3) Ви стали непрацездатним протягом будь-якого з періодів, що вимагаються польським законодавством, або не пізніше як протягом 18 місяців від закінчення такого періоду; це може бути, зокрема, період страхування (наприклад, зайнятості за трудовим договором або цивільно-правовим договором, ведення власної фірми), період одержання допомоги по безробіттю або допомоги у разі хвороби чи період відпустки по догляду за дитиною.
- Ця вимога не є обов'язковою, якщо Ви відповідаєте наступним умовам:
- Ви повністю непрацездатні,
 - у Вас є як мінімум:
 - 20 років страхового стажу – якщо Ви жінка,
 - 25 років страхового стажу – якщо Ви чоловік;
- 4) Ви не маєте права на пенсію від Управління соціального страхування (ZUS), або не відповідаєте умовам для її призначення.

ВАЖЛИВО!

Якщо Ви стали непрацездатним після 30 років, Вам не потрібно мати 5-річний страховий стаж протягом останніх 10 років перед зверненням із заявою або виникненням непрацездатності, якщо Ви відповідаєте обом наступним умовам:

- Ви повністю непрацездатні,
- Ви можете підтвердити 25 (жінка) або 30 (чоловік) років сплати внесків (не беруться до уваги періоди несплати внесків).

Чи до допомоги у зв'язку з непрацездатністю будуть включені періоди страхування в Україні

Якщо Ваш страховий стаж в Польщі закороткий для нарахування допомоги у зв'язку з непрацездатністю, то до польських періодів страхування будуть додані періоди страхування в Україні.

Якщо після додавання польських і українських періодів Ваш страховий стаж буде як і раніше закороткий для призначення Вам польської допомоги у зв'язку з непрацездатністю, то додаватимуться періоди страхування з інших країн, в яких Ви працювали. Управління соціального страхування (ZUS) може додати періоди страхування в країнах, з якими Польща і Україна уклали договір про соціальне забезпечення. Це:

- Болгарія,
- Чехія,
- Естонія,
- Литва,
- Латвія,
- Іспанія,
- Португалія,
- Словаччина.

ВАЖЛИВО!

Можливе додавання лише тих іноземних періодів страхування, які не збігаються з Вашими польськими періодами страхування.

Приклад

Ганні 40 років. Вона півроку перебуває на лікарняному. У зв'язку з прогресуючою хворобою звернулася із заявою до Управління соціального страхування (ZUS) про призначення допомоги у зв'язку з непрацездатністю. Відповідний лікар ZUS надав висновок, що Ганна є частково непрацездатною. Протягом останніх 10 років Ганна працювала:

- у Польщі – 3 роки,
- в Україні – 4 роки.

Ганна повинна довести 5 років страхового стажу протягом останніх 10-ти років. Страховий період в Польщі є занадто коротким, щоб Ганна могла отримати допомогу від Управління соціального страхування (ZUS). Тому до польського страхового стажу додається 4 роки роботи в Україні. Таким чином, Ганна отримає допомогу у зв'язку з непрацездатністю від Управління соціального страхування (ZUS).

Як обчислити розмір допомоги, якщо до нього додати періоди страхування в Україні

Якщо Ваш польський страховий стаж був занадто коротким, щоб Управління соціального страхування (ZUS) змогло нарахувати Вам допомогу у зв'язку з непрацездатністю, і для цього довелося додати періоди страхування в Україні, то ці періоди також будуть враховані для розрахунку допомоги для Вас. Допомога буде розрахована в пропорції – як співвідношення польських періодів страхування до суми польських і українських періодів страхування. Управління соціального страхування (ZUS) буде виплачувати допомогу тільки за страховий стаж на території Польщі.

Що буде, якщо Ви станете непрацездатним в той час, коли Ви застраховані в Україні

Однією з умов надання допомоги у зв'язку з непрацездатністю від Управління соціального страхування (ZUS) є настання непрацездатності в період страхування або протягом 18 місяців після його закінчення.

Цю умову Управління соціального страхування (ZUS) вважатиме виконаною, якщо Ви стали непрацездатні в той час, коли Ви були застраховані в Україні, або протягом 18 місяців з моменту припинення страхування.

ВАЖЛИВО!

Якщо Ви захворієте в період зайнятості в Україні та звернетесь із заявою про призначення допомоги від Управління соціального страхування, то Вашу непрацездатність повинен підтвердити відповідний лікар ZUS.

Приклад

Річард має 43 роки. Декілька останніх років працює в Україні. В цей час захворів. Звернувся із заявою про призначення допомоги у зв'язку з непрацездатністю від Управління соціального страхування (ZUS). Про надання допомоги у зв'язку з непрацездатністю він також звернувся до страхової установи в Україні. Непрацездатність Річарда для нарахування допомоги у зв'язку з непрацездатністю від Управління соціального страхування (ZUS) встановить відповідний лікар ZUS. Натомість українська страхова установа призначить Річарду допомогу у зв'язку з непрацездатністю на підставі висновку про непрацездатність, виданого відповідно до українського законодавства.

Чи потрібно приїхати в Польщу на огляд відповідним лікарем ZUS

Якщо Ви живете в Україні, Вам не потрібно приїжджати в Польщу на обстеження відповідним лікарем ZUS.

Відповідний лікар ZUS може видати висновок про вашу непрацездатність на підставі доданої до заяви про нарахування пенсії:

- медичної документації,
- медичного висновку, виданого лікарем, який лікував Вас в Україні.

Якщо медичних документів недостатньо для прийняття рішення, відповідний лікар ZUS звернеться до установи в Україні про проведення додаткових досліджень.

Чи можна звертатися по допомогу у зв'язку з непрацездатністю до української страхової установи

За періоди роботи в Україні Ви можете отримати допомогу від української страхової установи.

Призначення допомоги у зв'язку з непрацездатністю від Управління соціального страхування (ZUS) не впливає на призначення допомоги у зв'язку з непрацездатністю від установи України. Таким чином, Ви можете отримувати 2 допомоги – від ZUS і від української установи – якщо Ви відповідаєте умовам для надання цих допомог.

Як нараховується допомога у зв'язку з втратою годувальника (сімейна рента), якщо Ваш близький родич працював у Польщі і в Україні

Хто може отримати допомогу у зв'язку з втратою годувальника від ZUS

Отримати допомогу у зв'язку з втратою годувальника від Управління соціального страхування (ZUS) мають право члени сім'ї особи, яка в момент смерті була в одній з наступних ситуацій:

- мала встановлене право на пенсію або допомогу у зв'язку з непрацездатністю, що призначається Управлінням соціального страхування (ZUS),
- виконала умови для отримання пенсії або допомоги у зв'язку з непрацездатністю, що призначається Управлінням соціального страхування (ZUS).

ВАЖЛИВО!

При оцінці права на отримання допомоги у зв'язку з втратою годувальника ZUS припускає, що померлий був повністю непрацездатним.

Як призначається допомога у зв'язку з втратою годувальника, який працював в Україні

Якщо померлий, після смерті якого Ви звертаєтесь за призначенням допомоги, не мав необхідного страхового стажу для отримання пенсії або допомоги в Польщі, то будуть додані періоди його страхування в Україні.

Періоди страхування в Україні будуть додані до польських періодів страхування померлого при визначенні права на отримання

допомоги, яка могла б йому бути призначена в день смерті на підставі тривалості страхового стажу, тобто:

- право на допомогу у зв'язку з непрацездатністю (за загальним станом здоров'я),
- право на пенсію для осіб, які народилися до 1949 року,
- право на дострокову пенсію за роботу в особливих умовах чи в особливій якості (для осіб, які народилися в роках 1949-1968).

Яким буде розмір Вашої допомоги у зв'язку з втратою годувальника (сімейної ренти)

Розмір допомоги у зв'язку з втратою годувальника залежить від розміру допомоги, яка буде належати померлому. Сімейна рента становить:

- 85% цієї допомоги – для однієї особи, яка має право на допомогу,
- 90% цієї допомоги – для 2 осіб, які мають право на допомогу,
- 95% цієї допомоги – для принаймні 3 осіб, які мають право на допомогу.

Якщо Ваш близький родич на момент смерті виконував умови нарахування пенсії або допомоги у зв'язку з непрацездатністю лише після додавання українських періодів страхування, то допомога у зв'язку з втратою годувальника буде обчислюватися в пропорції. Це означає, що для її обчислення Управління соціального страхування (ZUS) встановить співвідношення польських періодів страхування до суми польських та українських періодів страхування.

Управління соціального страхування (ZUS) виплатить Вам допомогу у зв'язку з втратою годувальника тільки за польські періоди страхування померлого.

ВАЖЛИВО!

У Польщі всім членам сім'ї, що мають право на допомогу, надається одна сімейна рента, яку Управління соціального страхування (ZUS) виплачує їм в рівних частках.

Приклад

Іоланта (52 роки) після смерті чоловіка Владислава (60 років) звернулася за призначенням допомоги у зв'язку з втратою годувальника для себе і 15-річного сина. Владислав перед смертю не отримував допомоги у зв'язку з непрацездатністю. Працював у Польщі (4 роки) і в Україні (21 рік).

Насамперед визначимо допомогу у зв'язку з непрацездатністю, на яку мав би право Владислав в день його смерті. Оскільки польський

період страхування Владислава був занадто коротким для надання допомоги, Управлінням соціального страхування (ZUS) буде додано його українські періоди страхування. У цій ситуації Іоланті та її сину буде нараховано допомогу у зв'язку з втратою годувальника як співвідношення польських періодів страхування до суми польських та українських періодів страхування (4/25).

Іоланта та її син отримають допомогу у зв'язку з втратою годувальника (сімейну ренту) в розмірі 90% від допомоги, на яку мав би право Владислав. Кожен з них отримує по 1/2 обчисленої в такий спосіб допомоги. Управління соціального страхування (ZUS) виплатить допомогу у зв'язку з втратою годувальника (сімейну ренту) тільки за період страхування Владислава в Польщі, тобто за 4 роки.

За українські періоди страхування вдова та її син можуть отримати українську допомогу у зв'язку з втратою годувальника.

Чи можете Ви звертатися за отриманням допомоги у зв'язку з втратою годувальника до української страхової установи

Якщо Ваш близький родич, після смерті якого Ви звертаєтеся за призначенням допомоги у зв'язку з втратою годувальника, працював в Польщі та в Україні, Ви також можете отримати допомогу у зв'язку з втратою годувальника від української страхової установи. Надання сімейної ренти від Управління соціального страхування (ZUS) не впливає на призначення допомоги з України.

Таким чином, Ви можете отримувати 2 допомоги – від Управління соціального страхування (ZUS) та з української страхової установи – якщо Ви відповідаєте умовам для надання цих допомог.

Коли Ви можете отримати пенсію у разі нещасного випадку на роботі або професійного захворювання

Ваше право на отримання польської допомоги у зв'язку з непрацездатністю та одноразового відшкодування у разі нещасного випадку на роботі або професійним захворюванням буде встановлене Управлінням соціального страхування (ZUS), якщо Ви були застраховані в Польщі:

- в момент нещасного випадку на роботі,
- під час виконання роботи, в результаті якої у Вас виникло професійне захворювання.

Право на допомогу по непрацездатності у зв'язку з нещасним випадком на роботі або професійним захворюванням від Управління соціального страхування (ZUS) не залежить від тривалості страхового стажу. Тому під час визначення допомоги Управлінням соціального страхування (ZUS) не будуть братися до уваги Ваші українські періоди страхування.

ВАЖЛИВО!

Розмір допомоги, яку визначає Управління соціального страхування (ZUS), розраховується на підставі тільки польських періодів страхування.

Коли Ви маєте право на отримання допомоги на поховання

Ви можете звертатися за отриманням допомоги на поховання від Управління соціального страхування (ZUS), якщо Ви понесли витрати на поховання:

- 1) особи, яка мала встановлене право на пенсію або допомогу від Управління соціального страхування (ZUS),
- 2) особи, яка в день смерті виконала умови для нарахування пенсії або допомоги від Управління соціального страхування,
- 3) застрахованої особи,
- 4) особи, яка була членом сім'ї осіб, зазначених у пунктах 1 і 3.

Більше інформації про умови надання допомоги на поховання Ви знайдете на нашому сайті www.zus.pl в розділі [ренти] > [допомоги] > [допомога на поховання].

Ви також можете звертатися за допомогою у зв'язку зі смертю близької особи до української установи на умовах, встановлених українським законодавством.

Якщо після смерті особи, яка отримувала пенсію або допомогу в Польщі і в Україні, Ви маєте право на отримання допомоги на поховання як в Польщі, так і в Україні, то допомогу на поховання надасть установа тієї країни, в якій особа, що отримувала допомогу, проживала на момент смерті.

Куди звернутися із заявою про отримання допомоги і як її правильно оформити

Якщо Ви працювали в Польщі і в Україні, можете звертатися за призначенням пенсії або допомоги від кожної з цих держав. Вам не доведеться подавати окремі заяви в Польщі і в Україні.

Вам потрібно звернутися із заявою в державі, в якій ви живете. Страхова установа тієї держави передасть Вашу заяву про призначення пенсії або допомоги в установу іншої держави. Отже, Вам потрібно лише подати всі необхідні документи в польську або українську страхову установу.

ВАЖЛИВО!

Дата звернення із заявою до Управління соціального страхування (ZUS) – є датою звернення із заявою про призначення української допомоги і навпаки. Українська страхова установа визнає дату звернення із заявою в Польщі, а Управління соціального страхування (ZUS) визнає дату звернення із заявою в Україні.

Управління соціального страхування (ZUS) прийме Вашу заяву разом з іншими документами, навіть якщо вони будуть складені українською мовою.

Де буде розглядатися Ваша заява

Заяви про призначення пенсії чи допомоги для осіб, які працювали, працюють або живуть в Україні, розглядає:

Управління соціального страхування (ZUS)

Відділення в Жешуві

Відділ виконання міжнародних договорів

алея Юзефа Пілсудського12 / al. Józefa Piłsudskiego 12

35-075 Жешув / Rzeszów

Куди звернутися із заявою, якщо Ви живете в Польщі

Якщо ви живете в Польщі, можете подати заяву:

- у відділенні Управління соціального страхування (ZUS) в Жешуві, який буде розглядати вашу заяву,
- у відділенні Управління соціального страхування (ZUS), яке знаходиться найближче до Вашого місця проживання; тоді те відділення передасть Вашу заяву до відділення Управління соціального страхування (ZUS) в Жешуві,
- через Платформу Електронних Послуг ZUS (PUE ZUS) – на сайті www.zus.pl. Щоб подати заяву, Ви повинні мати обліковий запис на PUE ZUS і довірений профіль на Електронній Платформі Послуг Державного Управління (ePUAP) або безпечний електронний підпис. Однак документи, які додаєте до заяви, Ви повинні подати в паперовому вигляді у відділенні Управління соціального страхування (ZUS) або надіслати їх поштою.

На якому бланку подати заяву, якщо Ви живете в Польщі

Заповніть відповідний бланк про виплати від Управління соціального страхування (ZUS):

- EMP – «Заява про призначення пенсії»,
- ERN – «Заява про призначення допомоги у зв'язку з непрацездатністю»,
- ERR – «Заява про призначення сімейної ренти (у зв'язку з втратою годувальника)»,
- Z-12 – «Заява про призначення допомоги на поховання».

Які документи потрібно додати до заяви

До заяви про нарахування пенсії або допомоги необхідно додати документи, які обґрунтовують надання цієї допомоги від Управління соціального страхування (ZUS) та будуть необхідні для розрахунку розміру допомоги, зокрема:

- довідки від роботодавців або довідки з місць роботи, що підтверджують періоди сплати і несплати страхових внесків у Польщі,
- довідки від роботодавців або довідки з місць роботи, що підтверджують виконання роботи в особливих умовах або в особливій якості (в Польщі та в Україні),
- довідки від роботодавців, що підтверджують періоди зайнятості та розмір заробітної плати, що становив базу нарахування внеску на соціальне страхування або на пенсійне та рентове страхування в Польщі (може бути оформлена на бланку ZUS Rp-7),
- страхова картка, яка містить записи, що стосуються періодів зайнятості та розміру заробітної плати в Польщі,
- довідка вищого навчального закладу про період навчання та плановану тривалість навчання,
- військовий квиток або довідка з Військового комісаріату про періоди активної військової служби,
- копії свідоцтв про народження дітей.

До заяви про призначення допомоги у зв'язку з непрацездатністю необхідно додатково приєднати:

- довідку про стан здоров'я, яку лікар може виписати на бланку OL-9,
- професійне інтерв'ю, яке складається платником страхових внесків на бланку OL-10 – якщо Ви все ще працюєте.

Заповніть також формуляр про надання допомоги від української страхової установи:

- PL-UA 7 – «Заява про призначення української пенсії-допомоги»,
- PL-UA 11 – «Заява про призначення допомоги на поховання».

До заяви про призначення української пенсії по інвалідності необхідно додати:

- медичну документацію,
- заповнений лікуючим лікарем в Польщі формуляр **PL-UA 4 «Детальний звіт лікаря»** – якщо Ви звертаєтеся за призначенням допомоги виключно за українські періоди страхування.

ВАЖЛИВО!

До заяви про призначення пенсії або допомоги в Україні необхідно додати документи, які обґрунтовують призначення та обчислення цих виплат в Україні.

Що потім відбувається з Вашою заявою

На підставі документів, які Ви перешлете Управлінню соціального страхування (ZUS), буде розглянута Ваша заява про призначення пенсії або допомоги від ZUS.

Управління соціального страхування (ZUS) також передасть Вашу заяву про призначення української допомоги та документи, які Ви додали до неї, в українську страхову установу. Українська страхова установа розгляне Вашу заяву на підставі свого національного законодавства і надішле Вам рішення про призначення пенсії або допомоги.

Куди звернутися із заявою, якщо Ви живете в Україні

Якщо Ви живете в Україні, заяву про призначення пенсії або допомоги від Управління соціального страхування (ZUS) Ви можете подати у:

Головному управлінню Пенсійного фонду України

у Львівській області

Відділ іноземних пенсій

вул. Митрополита Андрія 10

79016 м. Львів

Україна

На якому бланку Вам необхідно подати заяву, якщо Ви живете в Україні

Заповніть одну з нижчезазначених заяв:

- UA-PL 8 – «Заява про призначення польської пенсії – допомоги у зв'язку з непрацездатністю»,

- UA-PL 9 – «Заява про призначення польської сімейної ренти (пенсії у зв'язку з втратою годувальника)»,
- UA-PL 10 – «Заява про призначення польської допомоги на поховання».

До заяви необхідно додати документи, що підтверджують польські періоди страхування (періоди сплачування внесків та періоди їх несплати) і розмір заробітної плати, яку Ви отримували в Польщі (тобто документи, які подають заявники, які проживають у Польщі – див. стор 15).

До заяви про призначення пенсії у зв'язку з непрацездатністю Вам необхідно додати:

- медичну документацію,
- заповнений лікуючим лікарем у Польщі формуляр **PL-UA 4 «Детальний звіт лікаря»** – якщо Ви звертаєтесь із заявою про призначення допомоги виключно за польські періоди страхування.

ВАЖЛИВО!

У заяві вкажіть свої ідентифікаційні дані, зокрема, номер PESEL. Якщо у Вас немає номеру PESEL, впишіть серію і номер посвідчення особи або паспорта (може бути закордонний). Також повідомте Управлінню соціального страхування (ZUS) польський NIP, якщо це Ваш податковий ідентифікатор.

Де можна знайти необхідні бланки

Бланки заяв про призначення польської та української допомоги Ви знайдете:

- в залах обслуговування клієнтів в Управлінні соціального страхування (ZUS),
- на сайті Управління соціального страхування (ZUS) www.zus.pl в розділі [Зразки формулярів],
- на сайті української страхової установи www.pfu.gov.ua.

Де можна знайти документи, які підтверджують Ваше працевлаштування в Польщі

Якщо у Вас немає документів, які підтверджують Ваші періоди страхування в Польщі, довідку про Ваші періоди зайнятості може видати:

- роботодавець на підставі Вашої особової справи,
- правонаступник роботодавця на підставі прийнятої Вашої особової справи,

- установа, яка зберігає документи ліквідованого місця праці (установчий орган, вищестоящий орган, архів або складська компанія).

Детальну інформацію на тему такого роду документів Ви знайдете на сайті ZUS. Управління соціального страхування (ZUS) створило там для Вас базу ліквідованих і перетворених місць праці. У цій базі Ви можете знайти інформацію про місце зберігання особистої і фінансової документації працівників тих місць праці, а також назви та адреси установ, що зберігають документи працівників. Відвідайте сайт Управління соціального страхування (ZUS) www.zus.pl і почергово вкладки: [Допомоги] > [Пенсії] > [База ліквідованих і перетворених місць праці].

Управління соціального страхування (ZUS) збирає документацію компаній, які до 1999 року розраховували внески на соціальне страхування за своїх працівників. Управління соціального страхування (ZUS) може підтвердити періоди зайнятості та розмір заробітної плати тільки тим особам, які працювали в компаніях, що працевлаштовували до 20 працівників.

Як ZUS буде виплачувати Вам пенсію або допомогу, якщо Ви живете в Україні

Якщо Ви постійно проживаєте в Україні, то пенсію або допомогу Управління соціального страхування (ZUS) може виплачувати Вам відповідно до Вашого рішення:

- на Ваш банківський рахунок в Україні,
- на Ваш банківський рахунок в Польщі,
- на руки довірєній особі, яка живе в Польщі (за посередництвом пошти).

Заяву про перерахування пенсії або допомоги на Ваш банківський рахунок в Україні Ви можете подати:

- безпосередньо в Управлінні соціального страхування (ZUS),
- через Платформу Електронних Послуг ZUS (PUE ZUS),
- листом – до того відділення Управління соціального страхування (ZUS), яке виплачує Вам допомогу.

Ваша пенсія або допомога буде переказана на банківський рахунок в Україні, після відрахування авансу на прибутковий податок в Польщі.

Пенсію або допомогу Управління соціального страхування (ZUS) буде виплачувати Вам щомісяця в день, зазначений у рішенні як строк платежу пенсії або допомоги.

Чи Ви застраховані на випадок хвороби в Польщі, якщо проживаєте в Україні

Якщо Ви проживаєте в Україні і отримуєте пенсію або допомогу від Управління соціального страхування (ZUS), то ви не є застраховані на випадок хвороби в Польщі. Тому з Ваших виплат не стягуються страхові внески на страхування на випадок хвороби до Національного фонду охорони здоров'я (NFZ).

ВАЖЛИВО!

Якщо Ви пенсіонер або отримувач допомоги і змінюєте своє місце проживання з Польщі на Україну, то Управління соціального страхування (ZUS) зніме Вас з реєстру страхування на випадок хвороби в Польщі.

Якщо Ви повернетесь на постійне проживання з України в Польщу, тоді Ви знову будете застраховані на випадок хвороби в Національному фонді охорони здоров'я (NFZ) і Управління соціального страхування (ZUS) почне відраховувати з Вашої пенсії або допомоги внески на страхування на випадок хвороби.

Чи потрібно розірвати трудовий договір в Україні для отримання пенсії або допомоги від Управління соціального страхування (ZUS)

Для отримання пенсії від Управління соціального страхування (ZUS) Вам необхідно розірвати трудові договори з усіма роботодавцями, у яких Ви працювали до набуття права на пенсію. Розірвати потрібно також трудові договори з роботодавцями в Україні. Якщо Ви цього не зробите, Управління соціального страхування (ZUS) затримає виплату Вашої пенсії до тих пір, поки Ви розірвете трудові відносини і представите Управлінню соціального страхування (ZUS) документ, який це підтвердить.

Якщо Ви вже отримуєте пенсію від Управління соціального страхування (ZUS), Ви можете знову працевлаштуватися навіть в того ж роботодавця. Управління соціального страхування (ZUS) надалі продовжить виплачувати Вам пенсію.

ВАЖЛИВО!

Вам не потрібно припиняти трудові відносини, коли Ви звертаєтесь за призначенням допомоги у зв'язку з непрацездатністю або допомоги у зв'язку з втратою годувальника (сімейної ренти).

Чи ZUS призупинить або зменшить розмір Ваших виплат, якщо Ви працюєте в Україні

Якщо Ви отримуєте пенсію або допомогу від Управління соціального страхування (ZUS) і працюєте або ведете господарську діяльність, то це може призвести до зменшення або призупинення виплати Вам допомоги. Це правило стосується пенсіонерів та отримувачів допомоги, які працюють як в Польщі, так і в будь-якій іншій державі, в тому числі й в Україні. Ось чому Ви повинні повідомити Управління соціального страхування (ZUS) про доходи, які Ви отримуєте.

Сплачування яких виплат ZUS може призупинити або зменшити

Управління соціального страхування (ZUS) може зменшити або призупинити:

- пенсію, встановлену зі зниженням пенсійного віку, тобто до досягнення 60-річного віку для жінок та 65-річного віку для чоловіків,
- допомогу у зв'язку з непрацездатністю,
- допомогу у зв'язку з втратою годувальника (сімейну ренту).

Який розмір заробітку призведе до того, що ZUS зменшить або призупинить виплати

Якщо Ваш дохід від праці чи господарської діяльності:

- не перевищує 70% середньомісячної заробітної плати в Польщі – Управління соціального страхування (ZUS) буде виплачувати Вам допомогу в повному розмірі,
- становитиме понад 70% середньомісячної заробітної плати в Польщі, але не більше 130% тієї суми – Управління соціального страхування (ZUS) зменшить розмір Вашої допомоги,
- перевищить 130% середньомісячної заробітної плати в Польщі – Управління соціального страхування (ZUS) призупинить виплату Вашої допомоги.

Розмір середньомісячної заробітної плати в Польщі щоквартально оголошує Голова Центрального статистичного офісу.

Щороку – до кінця лютого – Ви повинні надати довідку Управлінню соціального страхування (ZUS) про розмір Ваших доходів за минулий рік. На її основі Управління соціального страхування (ZUS) визначить, чи Ваша допомога була виплачена в правильному розмірі.

В яких випадках ZUS не зменшить Вашої пенсії або допомоги

Управління соціального страхування (ZUS) не зменшить виплати Вашої пенсії або допомоги, якщо Ви маєте встановлене право на пенсію від Управління соціального страхування (ZUS) і Ви досягли загального пенсійного віку, який у Польщі складає:

- 60 років для жінок,
- 65 років для чоловіків.

Якщо Ви виконали ці умови, то Вам не потрібно повідомляти Управління соціального страхування (ZUS) про ваші доходи.

ВАЖЛИВО!

У випадку, якщо Ви маєте право на отримання пенсії, досягли загального пенсійного віку і маєте право на отримання допомоги у зв'язку з втратою годувальника (сімейної ренти), яку одержуєте як вигіднішу допомогу в порівнянні з пенсією, – Управління соціального страхування (ZUS) не зменшить і не призупинить допомоги у зв'язку з втратою годувальника (сімейної ренти) незалежно від того, наскільки високими є Ваші доходи.

Яку інформацію Ви повинні надавати Управлінню соціального страхування (ZUS), якщо Ви живете в Україні

Ви повинні невідкладно повідомляти ZUS про зміну:

- Ваших особистих даних, наприклад, імені, прізвища,
- Вашої адреси проживання, у тому числі також держави проживання,
- номера банківського рахунку, на який ZUS перераховує Вам допомогу,
- номера Вашого посвідчення особи чи іншого документа (наприклад, паспорта), який Ви вказали в надісланій ZUS документації.

ВАЖЛИВО!

На веб-сайті Управління соціального страхування (ZUS) www.zus.pl і в кожному відділенні ZUS Ви знайдете необхідні формуляри, зокрема:

- EROP – «Декларація про доходи»,
- EZZ – «Заява про зміну даних особи, яка проживає за кордоном».

Заява пенсіонера або отримувача допомоги

Щорічно Управління соціального страхування (ZUS) буде надсилати Вам формуляр ZUS-RZ-OZS-01 «Заява пенсіонера/отримувача допомоги, що проживає за кордоном, про наявність подальшого права на отримання виплат». У заяві необхідно вписати свої ідентифікаційні дані:

- ім'я та прізвище,
- дата народження,
- адреса проживання.

ВАЖЛИВО!

Обов'язково вкажіть дату підписання.

Заповніть заяву зрозуміло, підпишіть власноручно та надішліть Управлінню соціального страхування (ZUS). Ваш підпис має також підтвердити уповноважений працівник державної установи або інша уповноважена особа. Це повинна бути особа, уповноважена на вчинення таких дій відповідно до чинного законодавства України. Власноручність підписів може підтвердити також представник польської дипломатичної або консульської установи.

Якщо Ви не надішлете Управлінню соціального страхування (ZUS) правильно заповненої заяви, Управління соціального страхування (ZUS) призупинить виплати Вашої пенсії або допомоги до тих пір, поки не отримає її.

Де Ви можете отримати додаткову інформацію

Ця брошура має загальний характер. Більше детальної інформації, що стосується польських виплат, можна отримати:

- у найближчому відділенні Управління соціального страхування (ZUS),
- на сайті www.zus.pl,
- у Відділенні Управління соціального страхування (ZUS) у Жешуві – Відділі реалізації міжнародних угод (алея Юзефа Пілсудського 12, 35-075 Жешув / al. Piłsudskiego 12, 35-075 Rzeszów),
- в Центрі інформаційної підтримки ZUS (COT) за номером телефону **+48 22 560 16 00**
- в Центральному апараті ZUS – Департамент іноземних пенсій (вул.Шамоцька 3, 5, 01-748 Варшава / ul. Szamocka 3, 5, 01-748 Warszawa, e-mail: drz@zus.pl).

Інформацію, що стосується пенсій та допомог з української страхової системи, можна отримати:

- на сайті www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index
- українських страхових установах:

Пенсійний Фонд України

вул. Бастионна, 9

01601 м. Київ

Україна

e-mail: pf-it@gu.kiev.ua

**Головне управління Пенсійного фонду України
у Львівській області**

Відділ іноземних пенсій

вул. Митрополита Андрея 10

79016 м. Львів

Україна

e-mail: atom@cnvp.lvivpfu.org

Правова підстава

[1] Угода про соціальне забезпечення між Україною та Республікою Польща, укладена в Києві 18 травня 2012 р. (Офіційний вісник України від 17.01.2014 – 2014 р., №4, стор. 248, стаття 135, код акта 71054/2014).

[2] Адміністративний договір щодо застосування Угоди між Україною та Республікою Польща про соціальне забезпечення, підписаний в Києві 18 травня 2012 р. (Офіційний вісник України від 04.04.2014 – 2014 р., №26, стор. 40, стаття 770, код акта 71977/2014).

[3] Закон від 17 грудня 1998 року про пенсії та ренти з Фонду соціального страхування (Dz.U. z 2018 r. roz. 1270, z różn. zm.).

[4] Закон від 30 жовтня 2002 р. про соціальне страхування від нещасних випадків на роботі та професійних захворювань (Dz.U. z 2018 r. roz. 1376, z różn. zm.).

Переклад: Лілія Білик, Фонд Польсько-Української Співпраці “U-WORK”
Фото на обкладинці та сторінка 5: © Andrzej Włodarc – Fotolia.com
Склад: Друк ZUS у Варшаві. № замовлення 3455/19